

บทที่ ๔

วิเคราะห์เปรียบเทียบปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ กับความผิดต่อชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา

๔.๑ วิเคราะห์เปรียบเทียบพระบัญญัติส่วนที่ ๑: การพราก
กายมนุษย์จากชีวิตกับความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาโดย
การวิเคราะห์เปรียบเทียบ ๕ ด้าน

๑) ด้านเนื้อหาของตัวบท

พระบัญญัติ (ส่วนที่ ๑) ปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ ใน
พระไตรปิฎกมีหลักฐานที่พระพุทธองค์ได้กล่าวถึงเรื่องการพราก
ชีวิตมนุษย์ และทรงบัญญัติเป็นสิกขาบทไว้ว่า “ก็ ภิกษุใดจงใจ
พรากกายมนุษย์จากชีวิต ...แม้ภิกษุนี้ก็เป็นปาราชิก หาสังวาส
มิได้”^๑

ในพระวินัยบัญญัติได้กล่าวถึงการพรากกายมนุษย์จาก
ชีวิตมีประเด็นสำคัญอยู่ ๒ อย่าง คือ ความจงใจเมื่อนำมา
เปรียบเทียบตามหลักกฎหมายบ้านเมืองแล้ว สอดคล้องกันกับ
ลักษณะความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ตามประมวลกฎหมาย
อาญา มาตรา ๒๘๘ ดังที่ น้ำแท้ มีบุญสร้าง ได้กล่าวไว้ในหนังสือ
ประมวลกฎหมายอาญาว่า “ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหาร
ชีวิต จำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี”^๒

๒) องค์ประกอบภายนอก

พระบัญญัติ (ส่วนที่ ๑) ปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ ภิกษุใด
,พรากกาย, มนุษย์(อื่น)จากชีวิตเป็นการกล่าวถึงกายอื่นที่
นอกจากกายตนด้วยเจตนา พระบัญญัตินี้พระพุทธองค์ไม่ได้ตรัส

^๑วิ.มหา. (ไทย) ๑/๑๖๗/๑๓๙.

^๒น้ำแท้ มีบุญสร้าง รวบรวม ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับทันสมัย,
(กรุงเทพมหานคร: ภูมิบัณฑิตการพิมพ์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๓๘.

เพียงครั้งเดียว แม้ในอนุบัญญัติก็ยังมีการกล่าวถึงเพื่อย้ำเพิ่มเติมต่อพระบัญญัติเดิมอีกว่า

อนึ่ง ภิกษุใดจงใจพรากกายมนุษย์จากชีวิต ... “ท่านผู้เจริญ จะมีชีวิตอย่างลำบากยากเข็ญนี้ไปทำไม ท่านตายเสียดีกว่า ดังนี้” เธอมีจิตใจอย่างนี้ มีดำริในใจอย่างนี้ กล่าวพรรณนา คุณความตายหรือชักชวนเพื่อความตายโดยประการต่างๆ แม้ภิกษุนี้ก็เป็นปาราชิก หาสังวาสมิได้^๓

ในอนุบัญญัตินี้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ เช่นเดียวกัน คือผู้ใด, ฆ่า, ผู้อื่นฉะนั้นทั้งพระวินัยบัญญัติและกฎหมายบ้านเมืองให้ความสำคัญเรื่องชีวิตเช่นกัน

๓) องค์ประกอบภายใน

ตามพระบัญญัติ ปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ ได้กล่าวถึงความ จงใจซึ่งเกิดขึ้นมาจากภายในตัวบุคคลแต่ถ้าหากวิเคราะห์ตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาแล้ว การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะ ฆ่าผู้อื่นได้นั้นย่อมอาศัยองค์ประกอบหลายอย่างที่มาเกี่ยวข้องด้วย เช่น องค์ประกอบด้วยการละเมิดศีลขององค์แห่งปาณาติบาต ทั้ง ๕ อยู่ในข้อที่ ๑ ครอบบริบูรณ์ ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์เป็นสัตว์กำลังมีชีวิต
๒. ผู้ฆ่ายกสำคัญใจอยู่ว่าสัตว์กำลังมีชีวิต
๓. เจตนาตั้งใจฆ่าให้ตาย
๔. พยายาม
๕. สัตว์นั้นตาย^๔

ส่วนทางด้านกฎหมายตามลักษณะของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๐ กล่าวว่าผู้ใดมิได้มีเจตนาฆ่า แต่ทำร้าย

^๓วิ.มหา. (ไทย) ๑/๑๓๐-๑๓๒/๑๔๐-๑๔๑.

^๔สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, สารานุกรมพระพุทธศาสนา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙), หน้า ๓๐๐.

ร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี

และถ้าความผิดนั้นมีลักษณะประการหนึ่งประการใดดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๙ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี^๔ เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกับองค์แห่งปาณาติบาตตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาแล้วต้องประกอบด้วยองค์ ๕ แต่ถ้ามหากการกระทำนั้นล่วงเกินสัตว์จนถึงแก่ความตาย ศีลข้อที่ ๑ ขาดแน่นอน และองค์แห่งปาณาติบาตทั้ง ๕ ข้อครบแน่นอนเช่นกัน เพราะคำว่า ปาณาติบาต หมายถึงสัตว์ที่มีชีวิตเท่านั้น

การฆ่าสัตว์ถ้ากล่าวตามหลักธรรมแล้วขณะจิตที่คิดและแสดงออกมาด้วยการกระทำครั้งแรกอาจไม่มีเจตนาที่จะฆ่าสัตว์ ถือว่ายังไม่ครบองค์ ๕ ที่สมบูรณ์ แต่ขณะจิตมีการเปลี่ยนแปลงเร็วมาก การเบียดเบียนครั้งแรกกำลังแห่งอกุศลเจตนายังมีกำลังอ่อน เมื่อพยายามบ่อยครั้งทั้งองค์ประกอบแห่งปาณาติบาตที่เป็นอกุศลเจตนามีกำลังมากจึงกระตุ้นใจทำให้พรากชีวิตสัตว์จนถึงแก่ความตายได้ ส่วนทางกฎหมายบ้านเมืองฆ่าหรือพรากชีวิตผู้อื่นตาย มีโทษตั้งแต่ ประหารชีวิต, จำคุกตลอดชีวิต หรือตั้งแต่ ๑๕ ปี ๓ (ม.๒๘๘) ย่อมพ้นได้ (ตราบาปไม่พ้น) แต่ทางพระวินัยบัญญัติห้ามเด็ดขาดว่า ถ้าภิกษุใดจงใจพรากกายมนุษย์จากชีวิต เมื่อมนุษย์นั้นตายจริงเป็นอันว่า องค์ปาณาติบาต ครบบริบูรณ์ แม้ขณะจิตที่กระทำครั้งแรกอาจไม่มีเจตนา แต่ถ้าพยายามจนสัตว์นั้นตาย ถือว่ามีอกุศลเจตนาที่ประกอบด้วยองค์ปาณาติบาต บริบูรณ์

๔) ผลของการกระทำ

ตามพระบัญญัติ ถ้าภิกษุพรากชีวิตสัตว์แล้ว ผลที่เกิดจากการกระทำคือสัตว์ตายส่วนทางกฎหมายบ้านเมือง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ ผลของการกระทำ คือ คนตาย หมายถึงฆ่าผู้อื่นให้ถึงแก่ความตาย

^๔น้ำแท้ มีบุญสร้าง รวบรวม ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับทันสมัย, หน้า ๑๓๙.

๕) โทษที่ได้รับ

โทษที่ได้รับตามพระบัญญัติ ในสิกขาบทที่ ๓ คือ ปาราชิก หมายถึงผู้ฟ่ายแพ้ และ หาสิ่งवासมิได้ ในหนังสืออริยวินัย กล่าวว่า ที่ชื่อว่าสิ่งवास ได้แก่กรรมที่ทำร่วมกัน^๖ หมายถึง อุทเทสการยกขึ้นแสดง^๗ ส่วนโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ คือ จำคุกหรือประหารชีวิต

จากการเปรียบเทียบทั้ง ๕ ด้าน จะเห็นได้ว่าพระบัญญัติ (ส่วนที่ ๑) ของปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ (การพรากกายมนุษย์จากชีวิต) มีความเหมือนกับความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ตามมาตรา ๒๘๘ ของประมวลกฎหมายอาญาถึง ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านเนื้อหาของพระบัญญัติ และบทบัญญัติ ๒) ด้านองค์ประกอบภายนอก ๓) ด้านองค์ประกอบภายใน และ ๔) ผลของการกระทำ มีความต่างกันเกี่ยวกับโทษ กล่าวคือ โทษตามพระบัญญัติ (ส่วนที่ ๑) ของปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ (การพรากกายมนุษย์จากชีวิต) คือ “ปาราชิก” นั้นเป็นโทษทาง “จิตใจ” ส่วนโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ นั้นเป็นโทษ “ทางกาย” เพื่อให้มีผลต่อ “จิตใจ” โดยอ้อมหากเป็นโทษ “จำคุก”

แต่จะมีผลต่อ “กายและจิตใจ” โดยตรงหากต้องรับโทษประหารชีวิต

๔.๒ วิเคราะห์เปรียบเทียบพระบัญญัติส่วนที่ ๒: แสวงหา ศัสตราอันจะพรากกายมนุษย์กับความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา

^๖พระมหานุกุลเลิศ จานทินโน, พร้อมคณะ, อริยวินัย รวบรวมและเรียบเรียงจากพระไตรปิฎก, พิมพ์ครั้งที่ ๑๗, (ศิลปสยามบรรจุภัณฑ์และการพิมพ์, ๒๕๕๖), หน้า ๘.

^๗บุญสืบ อินสาร ป.ธ.๙, พจนานุกรมบาลี-ไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๕๕), หน้า ๑๗๑.

๑) ด้านเนื้อหาของตัวบทพระบัญญัติ (ส่วนที่ ๒) ปาราชิก สิกขาบทที่ ๓ พระพุทธองค์ตรัสถึงเรื่องการแสวงหาศีลตราด้วยความตั้งใจที่จะฆ่าดังนี้ว่า “ก็ ภิกษุใดจงใจ...แสวงหาศีลตราอันจะพรากกายมนุษย์นั้น แม้ภิกษุนี้ก็เป็นปาราชิกหาสิ่งวาสนิได้”

ส่วนด้านกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี”^๔

๒) องค์ประกอบภายนอกพระบัญญัติ (ส่วนที่ ๒) สิกขาบท ที่ ๓ ภิกษุใด, แสวงหาศีลตราอันจะพรากกาย, มนุษย์(อื่น) และตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ ผู้ใด, ฆ่า, ผู้อื่น

๓) องค์ประกอบภายในพระบัญญัติ (ส่วนที่ ๒) ปาราชิก สิกขาบทที่ ๓ จงใจและประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ คือ เจตนา

๔) ผลของการกระทำพระบัญญัติ (ส่วนที่ ๒) ปาราชิก สิกขาบทที่ ๓ ได้อาวุธมาครอบครอง(ไม่มีคนตาย) ส่วนประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ ผลของการกระทำ คือ คนตาย

๕) โทษที่ได้รับพระบัญญัติ (ส่วนที่ ๒) ปาราชิก สิกขาบทที่ ๓ ปาราชิกประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ จำคุก, ประหารชีวิต

จากการเปรียบเทียบทั้ง ๕ ด้านจะเห็นได้ว่าพระบัญญัติ (ส่วนที่ ๒) ของปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ (การพรากชีวิตมนุษย์) มีความเหมือนกับความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ตามมาตรา ๒๘๘ ของประมวลกฎหมายอาญาเพียง ๑ ด้านคือ ด้านองค์ประกอบภายใน กล่าวคือ ต่างก็มีความ “จงใจ” และ “เจตนา” ซึ่งหมายถึงต่างก็ตั้งใจกระทำการเหมือนกัน

นอกนั้นเป็นความต่างกันทั้งสิ้นกล่าวคือ ๑) พระบัญญัติและตัวบทต่างกันชัดเจน ๒) องค์ประกอบภายนอกในส่วนของพระบัญญัติ (ส่วนที่ ๒) เป็นเพียง “การเตรียมการ” คือ ได้อาวุธมาครอบครองไว้เพื่อใช้ฆ่าแต่ยังไม่มี การฆ่า ส่วนของกฎหมายอาญา

^๔อ้างแล้ว หน้า ๑๓๘.

เป็นการลงมือฆ่าผู้อื่นแล้ว ๓) ผลของการกระทำ คือในส่วนของพระบัญญัติ(ส่วนที่ ๒) “ไม่มีคนตาย” แต่ส่วนของกฎหมายอาญา“มีคนตาย”และ ๔) ด้านโทษที่จะได้รับ ถ้าเป็นพระบัญญัติมีโทษปาราชิก(โทษหนัก) ส่วนประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ จำคุกหรือประหารชีวิตซึ่งเป็นโทษสถานหนักเช่นกัน แต่ผลที่ได้รับจากโทษดังกล่าวนี้ต่างกันกล่าวคือ “ปาราชิก” เป็นโทษทาง “จิตใจ” ส่วนโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ นั้น เป็นโทษ “ทางกาย” เพื่อให้มีผลต่อ “จิตใจ” โดยอ้อมหากเป็นโทษ “จำคุก” แต่จะมีผลต่อ “กายและจิตใจ” โดยตรงหากต้องรับโทษประหารชีวิต

๔.๓วิเคราะห์เปรียบเทียบอนุบัญญัติ กับ ความผิดฐานช่วยหรือยุยงเด็กหรือผู้อื่นให้ฆ่าตนเอง

๑) ด้านเนื้อหาของตัวบท

อนุบัญญัติของปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ ทรงบัญญัติว่า “อนึ่ง ภิกษุใดจงใจ ... กล่าวพรรณนาคุณความตายหรือชักชวนเพื่อความตายโดยประการต่างๆ แม้ภิกษุนี้ก็เป็นปาราชิก หากสังวาสมิได้”^{๙๙}การกล่าวถึงเรื่องความตายต่างๆ ถือว่าเป็นการยุยงหรือพรรณนาชวนทำให้ผู้อื่นฆ่าตัวตาย ซึ่งสอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๓ บัญญัติว่า

“ผู้ใดช่วยหรือยุยงเด็กอายุยังไม่เกินสิบหกปี หรือผู้(อื่น)ซึ่งไม่สามารถเข้าใจว่าการกระทำของตนมีสภาพ หรือสาระสำคัญอย่างไร หรือ(ผู้อื่นซึ่ง)ไม่สามารถบังคับการกระทำของตนได้ให้ฆ่าตนเอง ถ้าการฆ่าตนเองนั้นได้เกิดขึ้นหรือได้มีการพยายามฆ่าตนเอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”^{๑๐๐}

๒) องค์ประกอบภายนอก

^{๙๙}ดูรายละเอียดใน วิ.มหา. (ไทย) ๑/๑๓๐-๑๓๒/๑๔๐-๑๔๑.

^{๑๐๐}อ้างแล้ว หน้า ๑๓๘.

องค์ประกอบภายนอกนี้ ในอนุบัญญัติของปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ ใช้คำว่า ภิกษุใด^{๑๑}พุทพรรณนาคุณความตายหรือชักชวนเพื่อให้ผู้อื่นตายโดยประการต่างๆเป็นปาราชิกส่วนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๓ใช้คำว่า ผู้ใด ช่วยหรือยุยงผู้(อื่น)ซึ่งไม่สามารถเข้าใจว่าการกระทำของตนมีสภาพ หรือสาระสำคัญอย่างไร หรือ(ผู้อื่นซึ่ง)ไม่สามารถบังคับการกระทำของตนได้ให้ฆ่าตนเอง ถ้าการฆ่าตนเองนั้นได้เกิดขึ้นหรือได้มีการพยายามฆ่าตนเอง

๓) องค์ประกอบภายใน

อนุบัญญัติของปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ จงใจส่วนด้านประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๓เจตนา

๔) ผลของการกระทำ

อนุบัญญัติของปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ (ผู้อื่น)ตายส่วนด้านประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๓(ผู้อื่น)ฆ่าตัวตาย,หรือ(ผู้อื่น)พยายามฆ่าตัวตาย

๕) โทษที่ได้รับ

อนุบัญญัติของปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๓ จำคุกไม่เกิน ๕ ปี, ปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท, หรือทั้งจำทั้งปรับ

จากการเปรียบเทียบทั้ง ๕ ด้านจะเห็นได้ว่าอนุบัญญัติของปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ มีความเหมือนกับความผิดฐานช่วยหรือยุยงเด็กหรือผู้อื่นซึ่งไม่สามารถเข้าใจการกระทำของตน...หรือ(ผู้อื่นซึ่ง)ไม่สามารถบังคับตนได้ให้ฆ่าตนเอง (มาตรา ๒๙๓) ของประมวลกฎหมายอาญาถึง ๔ ด้าน กล่าวคือ ๑) ด้านอนุบัญญัติและตัวบทต่างก็เป็นการกระทำผิดโดยการใช้อำนาจชักจูง, ยุยง, ชักชวนผู้อื่นเช่นกัน๒) ด้านองค์ประกอบภายนอกคือการพุทพรรณนาหรือพุทยุยงหรือพุทชักชวนภิกษุอื่นหรือคนอื่นให้ฆ่าตัว

^{๑๑}คำว่า ภิกษุใด หมายถึง ภิกษุรูปใดก็ตาม จะพรรษามากหรือน้อยย่อมมีความผิดหมด.

ตายหรือทำให้เขาตาย ๓) ด้านองค์ประกอบภายในกล่าวคือ ต่างก็มีความ “จงใจ” และ “เจตนา” ซึ่งหมายถึงว่าต่างก็ตั้งใจกระทำการเหมือนกัน และ ๔) ด้านผลของการกระทำอนุบัญญัติ “มีคนตาย” ส่วนกฎหมายอาญา “มีคนตาย(ฆ่าตัวตาย)หรือพยายามฆ่าตนเอง (ให้ตาย)”

มีความต่างกันด้านเดียวเกี่ยวกับโทษกล่าวคือ โทษตามอนุบัญญัติของปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ คือ “ปาราชิก” นั้นเป็นโทษทาง “จิตใจ” ส่วนโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๓ นั้นเป็นโทษ “ทางกาย” และ “ทางทรัพย์สิน” เพื่อให้มีผลโดยอ้อมต่อจิตใจ

๔.๔ วิเคราะห์เปรียบเทียบเรื่องที่มีในวินิตวัตถุ กับความผิดต่อชีวิต

การวิเคราะห์เปรียบเทียบเรื่องที่มีในวินิตวัตถุ กับความผิดต่อชีวิตนี้ หมายถึงความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาทั้ง ๖ ฐาน^{๑๒}และผู้วิจัยจะนำเอาบางเรื่องในพระไตรปิฎกที่เห็นว่าสำคัญใน วินิตวัตถุ^{๑๓}เพื่อกำมาเปรียบเทียบกับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาว่า เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

เรื่องที่ ๑ พรรณนาคุณแห่งความตาย

สมัยนั้นมีภิกษุรูปหนึ่งอาพาธ ภิกษุทั้งหลายได้พรรณนาถึงคุณแห่งความตายให้ฟังด้วยความสงสารหรือหวังดีแต่เมื่อท่านได้ฟังแล้วถึงแก่มรณภาพตามในพระบัญญัติหรืออนุบัญญัติ มีโทษถึงปาราชิก ส่วนประมวลความผิดต่อชีวิตตามป.อาญาไม่ผิดอาญาฐานใดทั้งสิ้น

^{๑๒} ยกเว้นฐานความผิดที่ ๖ คือ “ฐานร่วมกันในการชุลมุนต่อสู้และมีคนตาย” ตาม ปอ.ม.๒๙๔ ที่ไม่สามารถปรับเข้ากับพระบัญญัติ, อนุบัญญัติ หรือวินิตวัตถุได้เลย.

^{๑๓} คำว่า วินิตวัตถุ หมายถึง เรื่องที่ท่านวินิจฉัยแล้ว หรือเรื่องที่ตัดสินแล้ว.

เรื่องที่ ๒ เรื่องนั่ง

สมัยนั้นมีภิกษุรูปหนึ่งเที่ยวไปบิณฑบาตเป็นวัตร ได้นั่งทับเด็กที่เขาใช้ผ้าเก่าคลุมไว้บนตั่ง ทำให้เด็กนั้นถึงแก่ความตายพระบัญญัติหรืออนุบัญญัติปรับอาบัติ ทุกกฎ ส่วนความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญาผิดฐานประมาททำให้คนตายตาม ปอ.ม.๒๙๑

เรื่องที่ ๓ เรื่องสาก

สมัยนั้น ภิกษุรูปหนึ่งปลูดาอาสนะที่โรงอาหารในละแวกบ้าน ได้หยิบสากอันหนึ่งในสากที่เขาพิงกันไว้ สากอันที่สองล้มฟาดศีรษะเด็กชายคนหนึ่งตายพระบัญญัติหรืออนุบัญญัติไม่ต้องอาบัติใดๆทั้งสิ้น เพราะการปรับอาบัติต้องปรับที่ต้นจิต^{๑๔} ส่วนความผิดต่อชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาผิดฐานประมาททำให้คนตายตาม ปอ.ม.๒๙๑^{๑๕}

เรื่องที่ ๔ เรื่องไม้สำหรับทำครก

สมัยนั้น ภิกษุรูปหนึ่งปลูดาอาสนะที่โรงอาหารในละแวกบ้าน เหยียบขอนไม้ที่เขานำมาทำครกกิ้งไปทับเด็กชายคนหนึ่งตายพระบัญญัติหรืออนุบัญญัติปรับอาบัติ ไม่ต้องอาบัติ ส่วนความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญาผิดฐานประมาททำให้คนตายตาม ปอ.ม.๒๙๑

เรื่องที่ ๕ เรื่องขรวตา(ที่ ๑)

สมัยนั้น บิดาและบุตรบวชในสำนักภิกษุวันหนึ่งเมื่อเขาบอกเวลาอาหารภิกษุผู้เป็นบุตรได้กล่าวกับภิกษุผู้เป็นบิดาว่า “นิมนต์ไปเถิด พระสงฆ์กำลังคอยท่านอยู่” แล้วจับหลังผลักไปจน

^{๑๔}ต้นจิต หมายถึง เจตนา และพระพุทธรังค์ทรงรู้วาระจิตด้วยว่า ภิกษุรูปนั้นไม่มีเจตนาจริง และเป็นกรรมระหว่างบุคคลทั้ง ๒ ที่เคยทำไว้จึงเวียนมาสนองตอบหรือให้ผลตามเหตุปัจจัย.

^{๑๕}มองเพียงการกระทำทางกาย.

ภิกษุผู้เป็นบิดาล้มลงถึงแก่มรณภาพ แต่ในพระบัญญัติหรืออนุบัญญัติไม่มีการปรับอาบัติเพราะไม่มีความประสงค์จะฆ่า ส่วนความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญาผิดฐานประมาททำให้คนตายตาม ปอ.ม.๒๙๑

เรื่องที่ ๖ เรื่องขรัวตา (ที่ ๒)

สมัยนั้น บิดาและบุตรบวชในสำนักภิกษุ วันหนึ่งเมื่อเขาบอกเวลาอาหารภิกษุผู้เป็นบุตรได้กล่าวกับภิกษุผู้เป็นบิดาว่า “นิมนต์ไปเถิด พระสงฆ์กำลังคอยท่านอยู่” แล้วจับหลังผลักไปจนภิกษุผู้เป็นบิดาล้มลงถึงแก่มรณภาพ มีความประสงค์จะฆ่าจึงมีการปรับอาบัติถึงแก่ปาราชิก ความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญา “ผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาตาม ปอ.ม.๒๘๘ และรับโทษหนักตาม ม.๒๘๙ (ฆ่าบุพการี)”^{๑๖} เรื่องพระลูกชายมีเจตนาฆ่าพ่อตนเองตายนี้ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) กล่าวว่า เป็นอนันตริยกรรม ... ตัดทางสวรรค์ ตัดทางนิพพาน^{๑๗}

เรื่องที่ ๗ เรื่องขรัวตา (ที่ ๓)

สมัยนั้น บิดาและบุตรบวชในสำนักภิกษุ วันหนึ่งเมื่อเขาบอกเวลาอาหารภิกษุผู้เป็นบุตรได้กล่าวกับภิกษุผู้เป็นบิดาว่า “นิมนต์ไปเถิด พระสงฆ์กำลังคอยท่านอยู่” แล้วจับหลังผลักไปจนภิกษุผู้เป็นบิดาล้มลงแต่ไม่ถึงแก่มรณภาพ ภิกษุนั้นทูลพระผู้มีพระภาคว่า มีความประสงค์จะฆ่า แต่ไม่ตายจึงปรับอาบัติเพียง ฤๅลัจจัยความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญาผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาตาม ปอ.ม. ๒๘๘, ๒๘๙, ๘๐

^{๑๖}ปอ.ม.๒๘๘ บัญญัติว่า “ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี” ความผิดฐานนี้ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา”

^{๑๗}พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๒๒, (กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๕๗), หน้า ๔๘๘.

คำว่า ฤลลัจฉัย หมายถึง อ้วนหรือหนาถ้าทำผิบบ่อยๆ จะทำให้อ้วนหรือหนาขึ้น ในหนังสือคัพทวิเคราะหฺได้วิเคราะหฺว่า ฤล ตติ ฤลโล อากาโรที่เตบโต (ฤล ธาตุ ในความหมายว่าเตบโต ล ปัจฉัย, รัสสะ อุ เป็น อุ, ลงสระหน้า)^{๑๘}

เรื่องที่ ๘ เรื่องเนื้อติดคอ (ที่ ๑)

สมัยนั้น ภิกษุรูปหนึ่งกำลังฉันอาหาร เนื้อติดคอ เพื่อนอีกรูปหนึ่งได้ทุบที่คอของภิกษุนั้น เนื้อได้หลุดออกมาพร้อมกับโลหิต ทานถึงแก่ภรรณภาพ ภิกษุนั้นทูลพระผู้มีพระภาคว่า “ไม่มีความประสงค์จะฆ่า” จึงไม่ต้องปรับอาบัติส่วนความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญาผิดฐานประมาททำให้คนตายตาม ปอ.ม.๒๙๑

เรื่องที่ ๙ เรื่องเนื้อติดคอ (ที่ ๒)

สมัยนั้น ภิกษุรูปหนึ่งกำลังฉันอาหาร เนื้อติดคอ เพื่อนอีกรูปหนึ่งได้ทุบที่คอของภิกษุนั้น เนื้อได้หลุดออกมาพร้อมกับโลหิต ทานถึงแก่ภรรณภาพ ภิกษุนั้นจึงทูลพระผู้มีพระภาคว่า “ตนเองมีความประสงค์จะฆ่า” ในพระบัญญัติหรืออนุบัญญัติจึงมีการปรับอาบัติ ถึงแก่ปาราชิก ส่วนความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญาผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาตาม ปอ.ม.๒๘๘

เรื่องที่ ๑๒ เรื่องยาพิษ (ที่ ๒)

สมัยนั้น ภิกษุรูปหนึ่งต้องการทดลองจึงให้ยาพิษแก่ภิกษุอีกรูปหนึ่งฉัน ทานถึงแก่ภรรณภาพ ภิกษุผู้ทดลองยาพิษไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า “ข้าพระพุทธเจ้ามีความประสงค์จะทดลองพระพุทธานเจ้าข้า” ตาพระบัญญัติหรืออนุบัญญัติแล้วมีการปรับอาบัติเพียง ฤลลัจฉัยเท่านั้นส่วนความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญาผิดฐานประมาททำให้คนตายตาม ปอ.ม.๒๙๑

เรื่องที่ ๑๕ เรื่องเตรียมพื้นที่สร้างวิหาร (ที่ ๓)

^{๑๘}พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ป.ธ. ๙, ราชบัณฑิต), คัพทวิเคราะหฺ, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร: เลียงเชียง, ๒๕๕๐), หน้า ๓๐๓.

สมัยนั้น พวกภิกษุชาวเมืองอาฬวี กำลังเตรียมพื้นที่สร้างวิหาร ภิกษุรูปหนึ่งอยู่ข้างล่างยกคิลาส่งขึ้นไป ภิกษุรูปที่อยู่ข้างบนมีความประสงค์จะฆ่า จึงปล่อยคิลาลงบนศีรษะ แต่ไม่ถึงแก้มรณภาพ ในพระบัญญัติปรับอาบัติถูกล้างจ้ยความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญา“ผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ตาม ปอ.ม.๒๔๘,๘๐”

เรื่องที่ ๑๗ เรื่องอิฐ (ที่ ๒)

สมัยนั้น พวกภิกษุชาวเมืองอาฬวีช่วยกันทำการก่อฝาวิหาร ภิกษุรูปหนึ่งอยู่ข้างล่างส่งอิฐขึ้นไป ภิกษุรูปที่อยู่ข้างบนรับมีความประสงค์จะฆ่า จึงปล่อยอิฐลงบนศีรษะภิกษุที่อยู่ข้างล่างถึงแก้มรณภาพจึงถูกปรับอาบัติปาราชิก^{๑๙}ความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญาถือว่าผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาตาม ปอ.ม.๒๔๘

เรื่องที่ ๒๒ เรื่องไม้กลอน (ที่ ๑)

สมัยนั้น พวกภิกษุชาวเมืองอาฬวีช่วยกันทำการก่อสร้างภิกษุรูปหนึ่งอยู่ข้างล่างยกไม้กลอนหลังคาส่งขึ้นไป ภิกษุรูปที่อยู่ข้างบนรับไว้ไม่ดี พลัดตกลงบนศีรษะภิกษุที่อยู่ข้างล่างแต่ภิกษุรูปที่อยู่ข้างล่างถึงแก้มรณภาพ^{๒๐}ไม่ต้องอาบัติเพราะไม่จงใจความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญาผิดฐานประมาททำให้คนตายตาม ปอ.ม. ๒๙๑

เรื่องที่ ๓๒ เรื่องกระโดดหน้าผา (ที่ ๒)

มีพวกพระภิกษุฉัพพัคคีย์ได้ขึ้นภูเขาคิชฌกูฏ แล้วลึงคิลาเล่นตกทับคนเลี้ยงโคคนหนึ่งตาย พวกท่านเกิดความกังวลใจจึงไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคพระองค์ตรัสว่าพวกเธอต้องอาบัติ ตามพระบัญญัติหรืออนุบัญญัติปรับเพียงอาบัติทุกกฏความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญาผิดฐานประมาททำให้คนตายตาม ปอ.ม.๒๙๑

เรื่องที่ ๓๔ เรื่องอบตัว (ที่ ๒)

^{๑๙}ดูรายละเอียดใน วิ.มหา. (ไทย) ๑/๑๘๓/๑๕๖.

^{๒๐}ดูเพิ่มเติมใน วิ.มหา. (ไทย) ๑/๑๘๓/๑๕๗.

มีภิกษุรูปหนึ่งอาพาธ ภิกษุทั้งหลายมีความประสงค์จะฆ่า จึงให้ท่านอบตัว จนถึงแก่มรณภาพ พวกท่านเกิดความกังวลใจจึงไปทูลพระผู้มีพระภาคและบอกว่าท่านมีความประสงค์จะฆ่า ในพระบัญญัติหรืออนุบัญญัติจึงปรับอาบัติปาราชิก ความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญาผิดฐานร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาตาม ปอ.ม. ๒๘๘,๘๓

เรื่องที่ ๓๕ เรื่องอบตัว (ที่ ๓)

มีภิกษุรูปหนึ่งอาพาธ ภิกษุทั้งหลายมีความประสงค์จะฆ่า จึงให้ท่านอบตัว แต่ท่านไม่ถึงแก่มรณภาพ พวกท่านเกิดความกังวลใจ จึงไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า พวกท่านมีความประสงค์จะฆ่าในพระบัญญัติหรืออนุบัญญัติ ต้องอาบัติ ฤลลัจจัย ความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญาผิดฐานร่วมกันพยายามฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ตาม ปอ.ม.๒๘๘,๘๐,๘๓

เรื่องที่ ๓๙ เรื่องนวด (ที่ ๑)

สมัยนั้น ภิกษุรูปหนึ่งอาพาธ ภิกษุทั้งหลายจึงช่วยกันนวดเฟ้นท่าน ท่านถึงนำเรื่องนี้ไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคให้ทรงทราบ พระองค์ตรัสถามว่า “ภิกษุทั้งหลายพวกเธอคิดอย่างไร” “พวกข้าพระพุทธเจ้าไม่มีความประสงค์จะฆ่า พระพุทธเจ้าข้า” “ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอไม่มีความประสงค์จะฆ่าไม่ต้องอาบัติ”^{๒๑}ความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญา “ผิดฐานร่วมกันประมาททำให้คนตายตาม ปอ.ม.๒๙๑,๘๓” เรื่องนวดภิกษุผู้อาพาธ^{๒๒}ดังกล่าวนี้ถ้าหากมีความประสงค์จะฆ่า และช่วยกันนวดเฟ้นจนถึงแก่

^{๒๑}วิ.มหา. (ไทย) ๑/๑๘๔-๑๘๔/๑๖๑-๑๖๒.

^{๒๒}คำว่า **อาพาธ** หมายถึง คือความเจ็บป่วยด้วยโรคต่างๆ ในภาษาไทยใช้แก่พระภิกษุและสามเณร ส่วนในภาษาบาลี ใช้ได้ทั่วไป แม้แต่วิบากกรรมก็เรียกว่า อาพาธได้ เช่น กมม วิปากชา อาพาธ เป็นต้น.

มรณภาพต้องอาบัติปาราชิก และในความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญา “ผิดฐานร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาตาม ปอ.ม.๒๔๘,๘๓”

เรื่องที่ ๖๐ เรื่องหญิงมีครรภ์กับชายชู้

สมัยนั้น หญิงคนหนึ่งเป็นแม่มายผัวร้าง ได้มีครรภ์กับชายชู้ นางบอกภิกษุที่นางอุปถัมภ์ว่า “พระคุณเจ้าโปรดหายาทำแท้งให้ด้วยเถิด” ท่านรับคำแล้วได้ให้ยาทำแท้งแก่หญิงนั้น ทารกถึงแก่ความตาย ท่านเกิดความกังวลใจว่า เราต้องอาบัติปาราชิกหรือหนอ จึงนำเรื่องนี้ไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคให้ทรงทราบพระองค์ตรัสว่า “ภิกษุ เธอต้องอาบัติปาราชิก”^{๒๓} ความผิดในลักษณะนี้เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ ๑๐ หมวด ๓ “หมวดความผิดทำให้แท้งลูก” ส่วน “ความผิดต่อชีวิต” อยู่ในลักษณะ ๑๐: หมวด ๑ป.อาญา ดังนั้น กรณีนี้จึง “ผิดฐานสนับสนุนให้หญิงทำแท้งลูกตาม ปอ.ม.๓๐๑,๘๖)”

เรื่องที่ ๖๓ เรื่องฆ่ามารดาและบุตร

สมัยนั้น ชายคนหนึ่งมีภรรยา ๒ คน คนหนึ่งเป็นหมัน อีกคนหนึ่งไม่เป็นหมัน หญิงหมันบอกภิกษุที่นางอุปถัมภ์ว่า “ถ้านางคนนั้นคลอดบุตร จักได้ครอบครองทรัพย์สมบัติทั้งหมด พระคุณเจ้าโปรดหายาทำแท้งให้ด้วยเถิด” ภิกษุนั้นรับคำแล้วได้ให้ยาทำแท้งแก่หญิงที่ไม่เป็นหมันมารดาและบุตรถึงแก่ความตายทั้ง ๒ คน ท่านเกิดความกังวลใจว่าเราต้องอาบัติปาราชิกหรือหนอ จึงนำเรื่องนี้ไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคให้ทรงทราบ พระองค์ตรัสว่า “ภิกษุ เธอต้องอาบัติปาราชิก”^{๒๔} ความผิดตาม ป.อาญา ผิดฐานร่วมกันสนับสนุนให้หญิงทำแท้งลูกตาม ปอ.ม.๓๐๑,๘๓,๘๖)และ “ผิดฐานร่วมกันประมาททำให้คนตายตาม ปอ.ม.๒๙๑,๘๓”

^{๒๓}วิ.มหา. (ไทย) ๑/๑๘๖/๑๖๗.

^{๒๔}วิ.มหา. (ไทย) ๑/๑๘๖-๑๘๗/๑๖๗-๑๖๘.

เรื่องที่ ๖๖ เรื่องนางนครภีให้ร้อน

สมัยนั้น หญิงมีครรภ์คนหนึ่งบอกภิกษุที่นางอุปถัมภ์ว่า “พระคุณเจ้าโปรดหายาทำแท้งให้ด้วยเถิด” ภิกษุนั้นตอบว่า “น้องหญิงเธอจงนางนครภีให้ร้อน” นางนางนครภีให้ร้อนจนแท้งบุตร ท่านเกิดความกังวลใจว่าเราต้องอาบัติปาราชิกหรือหนอ จึงนำเรื่องนี้ไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคให้ทรงทราบ พระองค์จึงตรัสว่า “ภิกษุเธอต้องอาบัติปาราชิก”^{๒๕}ความผิดในหมวดความผิดฐานทำแท้งลูก ป.อาญา จึง “ผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนให้หญิงทำแท้งลูก ตามปอ.ม.๓๐๑,๘๖

เรื่องที่ ๓๐ เรื่องทับ

สมัยนั้น พวกภิกษุสัตตตรสวัคคีย์ช่วยกันทับภิกษุรูปหนึ่งในกลุ่มพวกภิกษุฉัพพัคคีย์จนถึงแก่มรณภาพ ด้วยตั้งใจว่าจักลงโทษ พวกเธอเกิดความกังวลใจว่าพวกเราต้องอาบัติปาราชิกหรือหนอ จึงนำเรื่องนี้ไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคให้ทรงทราบ พระองค์ตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอไม่ต้องอาบัติปาราชิก แต่ต้องอาบัติปาจิตตีย์”^{๒๖}ความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญา “ผิดฐานร่วมกันฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา ตาม ปอ.ม.๒๙๐,๘๓”^{๒๗}

เรื่องที่ ๓๒ เรื่องส่งไปสู่อัสนีและยักษ์ (ที่ ๑)

มีพระภิกษุรูปหนึ่งส่งภิกษุอีกรูปหนึ่งไปยังวิหารมียักษ์ พวกยักษ์ฆ่าภิกษุนั้นมรณภาพ ท่านเกิดความกังวลใจ จึงไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคให้ทรงทราบ พระองค์วินิจฉัยว่าพระบัญญัติหรืออนุบัญญัติ ไม่ต้องอาบัติ ความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญา “ผิดฐานประมาททำให้คนตายตาม ปอ.ม.๒๙๑”

^{๒๕}วิ.มหา. (ไทย) ๑/๑๘๓/๑๖๘.

^{๒๖}วิ.มหา. (ไทย) ๑/๑๘๓/๑๖๙.

^{๒๗}ฐานความผิดนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ฐานทำร้ายผู้อื่นจนถึงแก่ความตาย” (ปอ.ม.๒๙๐).

เรื่องที่ ๘๓ เรื่องสำคัญว่าไซ (ที่ ๓)

สมัยนั้น ภิกษุรูปหนึ่งมีความประสงค์จะฆ่าภิกษุที่จองเวรกัน สำคัญภิกษุนั้นว่าเป็นภิกษุอื่น แต่ฆ่าภิกษุที่จองเวรกัน ท่านเกิดความกังวลใจ จึงไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคให้ทรงทราบ พระองค์วินิจฉัยว่า ปาราชิกความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญา “ผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาตาม ปอ.ม.๒๔๘” และมาตรา ๖๑ บัญญัติว่า ผู้ใดเจตนากระทำต่อบุคคลหนึ่ง แต่ได้กระทำต่อบุคคลหนึ่งโดยสำคัญผิด ผู้นั้นจะยกเอาความสำคัญผิดเป็นข้อแก้ตัวว่ามีได้กระทำโดยเจตนาหาได้ไม่^{๒๘}

เรื่องที่ ๘๔ เรื่องสำคัญว่าไซ (ที่ ๔)

สมัยนั้น ภิกษุรูปหนึ่งมีความประสงค์จะฆ่าภิกษุที่จองเวรกัน สำคัญภิกษุที่จองเวรกันว่าเป็นภิกษุอื่น และได้ฆ่าภิกษุอื่น ท่านเกิดความกังวลใจ จึงไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคให้ทรงทราบ พระองค์วินิจฉัยว่า ปาราชิก ความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญา “ผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาตาม ปอ.ม.๒๔๘”^{๒๙}

เรื่องที่ ๑๐๐ เรื่องไม่ให้ลำบาก

สมัยนั้น ภิกษุรูปหนึ่งไปที่ตะแลงแกง^{๓๐} บอกนายเพชรฆาตว่า “ท่านอย่าทรมานนักโทษคนนี้เลย จงประหารชีวิตด้วยการฟันครั้งเดียว” เพชรฆาตรับคำแล้วประหารชีวิตด้วยการ

^{๒๘} น้ำแท้ มีบุญสร้าง รวบรวม ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับทันสมัย, (กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตการพิมพ์, ๒๕๔๘), หน้า ๔๘.

^{๒๙} ปอ.ม.๖๐ บัญญัติว่า “ผู้ใดเจตนาที่จะกระทำต่อบุคคลหนึ่ง แต่ผลของการกระทำเกิดแก่บุคคลหนึ่งโดยพลาดไป ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำโดยเจตนาแก่บุคคลที่ได้รับผลร้ายจากการกระทำนั้น...” แต่เรียกย่อๆ ว่า “การกระทำโดยพลาด”.

^{๓๐} คำว่า “ตะแลงแกง” หมายถึงสถานที่สำหรับฆ่านักโทษ ภาษาโบราณหมายถึงทางสี่แพร่ง.

ฟื้นครั้งเดียว ภิกษุนั้นก็เกิดความกังวลใจว่า เราต้องอาบัติปาราชิก หรือหนอ จึงนำเรื่องนี้ไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคให้ทรงทราบ พระองค์ตรัสว่า“ภิกษุ เธอต้องอาบัติปาราชิก”^{๓๑}ความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญา“ผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนให้ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาตาม ปอ.ม.๒๔๘,๘๔” แต่นายเพชรฆาตไม่มีความผิด^{๓๒}

เรื่องที่ ๑๐๓ เรื่องให้ตีมยาโลณโสวีระกะ

สมัยนั้น บัรุษมีมือเท้าด้วนคนหนึ่ง พวกหมู่ญาติช่วยกันดูแล อยู่ในเรือนภิกษุณีรูปหนึ่งได้กล่าวกับหมู่ญาติของบัรุษนั้นว่า “ท่านทั้งหลาย พวกท่านอยากให้บัรุษคนนี้ตายไหม”

“พวกเราอยากให้เขาตาย เจ้าข้า”

“ถ้าเช่นนั้น จงให้เขาตีมยาโลณโสวีระกะ”^{๓๓}

หมู่ญาติจึงให้บัรุษนั้นตีมยาโลณโสวีระกะจนบัรุษนั้นถึงแก่ความตาย

^{๓๑}วิ.มหา. (ไทย) ๑/๑๙๑/๑๓๕.

^{๓๒}“นายเพชรฆาต” ได้รับยกเว้นความผิด เนื่องจากปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาล ซึ่งพิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙ และตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ.๒๕๔๖.

^{๓๓}โลณโสวีระกัม นามสพฺพสรสาภิสงฺขตํเอกํเภสชฺชํ ๖เปฯ ยาโลณโสวีระกะ ได้แก่ ยาที่ปรุงด้วยส่วนประกอบนานาชนิด เช่น มะขามป้อมสด สมอพิเภก ธัญญาชาติทุกชนิด ถั่วเขียว ข้าวสุก ผลกล้วย หน่อหวายการเกด อินทผลัม หน่อไม้ ปลา เนื้อ น้ำผึ้ง น้ำอ้อย เกลือ โดยใส่เครื่องยาเหล่านี้ในหม้อ ปิดฝาปิดชิด เก็บดองไว้ ๑, ๒ หรือ ๓ ปี เมื่อยานี้สุกได้ที่แล้วจะมีรสและสีเหมือนผลหว่า เป็นยาแก้โรคลม โรคไอ โรคเรื้อนโรคผอมเหลือง โรคริดสีดวงเป็นต้น รับประทานหลังอาหาร สำหรับผู้ที่ไม่เป็นไข้ ต้องผสมน้ำก่อนรับประทาน (วิ.อ. ๑/๑๙๒/๕๑๘).

ภิกษุณีนั่นเกิดความกังวลใจ จึงเล่าเรื่องนั้นให้ภิกษุณีทั้งหลายทราบ พวกภิกษุณีแจ้งเรื่องนั้นให้ภิกษุทั้งหลายทราบ ภิกษุทั้งหลายจึงนำเรื่องนี้ไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคให้ทรงทราบ พระองค์ตรัสว่า“ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุณีนั่นต้องอาบัติปาราชิก”^{๓๔} ความผิดต่อชีวิตตาม ป.อาญา“ร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาตามปอ. ม.๒๔๘,๘๓”

๔.๕ ตารางเปรียบเทียบ

ตารางเปรียบเทียบปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ (ส่วนที่ ๑)

กับฐานความผิดฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา: ในส่วนที่เหมือนกัน ๔ ด้าน

ลำดับ	พระบัญญัติ(ส่วนที่ ๑)	บทบัญญัติของกฎหมาย
๑.	ด้านเนื้อหา มีการกำหนดตัวผู้กระทำ “ภิกษุใด” กำหนดการกระทำ “พราภิกายมนุษย์จากชีวิต” กำหนดวัตถุแห่งการกระทำ “มนุษย์ (อื่น)” กำหนดโทษ “ปาราชิก”	บทบัญญัติของความผิดตาม ม.๒๔๘ บทบัญญัติ “ผู้ใด” บทบัญญัติ “ฆ่า” บทบัญญัติ “ผู้อื่น” บทบัญญัติ “จำคุก, ประหารชีวิต”
๒.	ด้านองค์ประกอบภายนอก พระบัญญัติ (ส่วนที่ ๑) “ภิกษุใด, พราภิกายมนุษย์ (อื่น), จากชีวิต”	บทบัญญัติ “ผู้ใด, ฆ่า, ผู้อื่น”
๓.	ด้านองค์ประกอบภายใน พระบัญญัติ (ส่วนที่ ๑) “จงใจ”	บทบัญญัติ “เจตนา”
๔.	ด้านผลการกระทำ พระบัญญัติ (ส่วนที่ ๑) “คนตาย”	บทบัญญัติ “คนตาย”

^{๓๔}วิ.มหา. (ไทย) ๑/๑๙๒/๑๗๖.

**ตารางเปรียบเทียบปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ (ส่วนที่ ๒) กับ
ฐานความผิดฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา : ส่วนที่ต่างกัน ๔ ด้าน**

ลำดับ	พระบัญญัติ(ส่วนที่ ๒)	บทบัญญัติตามกฎหมาย
๑.	ด้านเนื้อหา พระบัญญัติ กำหนดตัวผู้กระทำ “ภิกษุใด” การกระทำ “แสวงหาศีลตราอัน จะพรากกายมนุษย์” กำหนดวัตถุแห่งการกระทำ “มนุษย์ (อื่น)” กำหนดลงโทษ “ปาราชิก”	บทบัญญัติของความผิด ฐานมาตรา ๒๘๘ บทบัญญัติ “ผู้ใด” บทบัญญัติ “ฆ่า” บทบัญญัติ “ผู้อื่น” บทบัญญัติ “จำคุก, ประหารชีวิต”
๒.	ด้านองค์ประกอบภายนอก พระ บัญญัติ “ภิกษุใด, แสวงหาศีลตราอันจะ พรากกายมนุษย์ (อื่น), จาก ชีวิต”	บทบัญญัติ “ผู้ใด, ฆ่า, ผู้อื่น”
๓.	ด้านผลการกระทำ พระบัญญัติ “ได้อาวุธมาครอบครอง”	บทบัญญัติ “คนตาย”
๔.	ด้านโทษที่จะได้รับ พระ	บทบัญญัติ “จำคุก,

	บัญญัติ “ปาราชิก”	ประหารชีวิต”
--	----------------------	--------------

ตารางเปรียบเทียบปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ส่วนที่เป็นอนุบัญญัติ กับ
ความผิดฐานช่วยเหลือหรือยุงเด็กหรือผู้อื่นให้ฆ่าตนเองส่วนที่
เหมือนกัน ๔ ด้าน

ลำดับ	อนุบัญญัติ	บทบัญญัติความผิดฐาน ช่วยเหลือหรือยุง
๑.	ด้านเนื้อหา อนุบัญญัติ กำหนดตัวผู้กระทำการ “ภิกษุ ใด” กำหนดลงโทษ “ปาราชิก”	บทบัญญัติมาตรา ๒๙๓ บทบัญญัติ “ผู้ใด” บทบัญญัติ “จำคุก, ปรับ”
๒.	ด้านองค์ประกอบภายนอก อนุ บัญญัติ “ภิกษุใด, พุทธพรรณนาคุณ ความตายหรือชักชวนเพื่อให้ เด็ก หรือผู้อื่นตาย, โดย ประการต่างๆ”	บทบัญญัติ “ผู้ใด, ช่วย หรือยุง, ให้เด็กหรือ ผู้อื่น, ฆ่าตัวตาย, พยายามฆ่าตัวตาย”
๓.	ด้านองค์ประกอบภายใน อนุ บัญญัติ “จงใจ”	บทบัญญัติ “เจตนา”
๔.	ด้านผลการกระทำ อนุบัญญัติ “ตนตาย”	บทบัญญัติ “คนตาย”

ตารางเปรียบเทียบเรื่องในวินิตวัตถุ ๑๐๓ เรื่อง
กับ ฐานความผิดต่อชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา

ลำดับ	จำนวนเรื่องที่ตรงกับการ ปรับฐานความผิดในวินิต วัตถุ (เรื่องที่วินิจฉัยแล้ว)	ฐานความผิดต่อชีวิตตาม ประมวล กฎหมายอาญา
-------	---	---

๑.	วินิตวัตถุ ๑๙ เรื่อง	ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา (ม. ๒๔๘)
๒.	วินิตวัตถุ ๑๓ เรื่อง	ความผิดฐานร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา (ม. ๒๔๘, ๘๓)
๓.	วินิตวัตถุ ๑๔ เรื่อง	ความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา (ม. ๒๔๘, ๘๐)
๔.	วินิตวัตถุ ๙ เรื่อง	ความผิดฐานร่วมกันพยายามฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา (ม. ๒๔๘, ๘๐, ๘๓)
๕.	วินิตวัตถุ ๑ เรื่อง	ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา (ม. ๒๙๐)
๖.	วินิตวัตถุ ๑๕ เรื่อง	ความผิดฐานประมาททำให้คนตาย (ม. ๒๙๑)
๗.	วินิตวัตถุ ๕ เรื่อง	ความผิดฐานร่วมกันประมาททำให้คนตาย (ม. ๒๙๑, ๘๓)
๘.	วินิตวัตถุ ๑ เรื่อง	ความผิดฐานช่วยหรือยุยงผู้อื่นให้ฆ่าตนเอง (ม. ๒๙๓)
๙.	วินิตวัตถุ ๑ เรื่อง	ความผิดฐานพยายามช่วยหรือยุยงผู้อื่นให้ฆ่าตนเอง (ม. ๒๙๓, ๘๓)
๑๐.	วินิตวัตถุ ๕ เรื่อง	ความผิดฐานสนับสนุนให้หญิงทำแท้งลูก (หมวดความผิดฐานทำให้แท้งลูก) (ม. ๓๐๑, ๘๖)
๑๑.	วินิตวัตถุ ๒ เรื่อง	ความผิดฐานร่วมกันพยายามให้หญิงแท้งลูก (หมวดความผิดฐานทำให้แท้งลูก) (ม. ๓๐๑, ๘๐, ๘๓)
๑๒.	วินิตวัตถุ ๑๘ เรื่อง	ไม่ผิดอาญฐานใดเลย

**การปรับความผิดในวินิตวัตถุ ๑๐๓ เรื่อง เป็นการลงโทษตาม
ประมวลกฎหมายอาญา
ตามความหนักเบา และไม่มีโทษ**

ลำดับ	วินิตวัตถุ	ประมวลกฎหมายอาญา
๑.	มีทั้งหมด ๓๘ เรื่อง	โทษหนัก (มหันตโทษ)
๒.	มีทั้งหมด ๗ เรื่อง	โทษปานกลาง (มัชฌิมโทษ)
๓.	ไม่มี	โทษเบา (ลหุโทษ)
๔.	มีทั้งหมด ๑๘ เรื่อง	ไม่มีโทษ (ไม่ผิดฐานอาญาใดเลย)

**การปรับอาบัติในวินิตวัตถุ กับ การลงโทษตามความหนักเบา
ในพระวินัยปาราชิกสิกขาบทที่ ๓**

ลำดับ	การปรับตาม ชื่ออาบัติ ในวินิตวัตถุ	จำนวน เรื่อง		ลำดับ	การลงโทษตาม พระวินัยตาม ความหนักเบา	จำนวน เรื่อง
๑.	ปรับอาบัติ ปาราชิก	๓๘ เรื่อง		๑.	อาบัติหนัก (ครุโทษ)	๓๘
๒.	ปรับอาบัติ กัลลัจจัย	๓๒ เรื่อง		๒.	อาบัติกลาง (มัชฌิมโทษ)	-
๓.	ปรับอาบัติ ปาจิตตีย์	๑ เรื่อง		๓.	อาบัติเบา (ลหุโทษ)	๗
๔.	ปรับอาบัติทุก กฎ	๖ เรื่อง		๔.	ไม่มีอาบัติ (ไม่มีโทษ)	๑๘
๕.	ไม่ปรับอาบัติ	๒๖ เรื่อง				

๔.๖ บทสรุป

ตามพระวินัยบัญญัติ ปาราชิกสิกขาบทที่ ๓ องค์ประกอบโดยหลักนั้นมี ๒ อย่าง คือภายนอกกับภายใน องค์ประกอบภายนอกตามพระบัญญัติมีอยู่ ๓ ประเด็น ๑) ภิกษุใดหมายถึง รูป

ใดรูปหนึ่งหรือหลายรูป ๒) พราภกายหมายถึง ร่างกายที่ประกอบด้วยธาตุ ๔ ชั้น ๓) มนุษย์ หมายถึง สัตว์ที่มีชีวิตโดยอาศัยนามชั้นครองรูปมีทั้งมีคุณมาก และโทษมาก ๔) ชีวิต หมายถึง ชีพแห่งความเป็นอยู่ ซึ่งเป็นการกล่าวถึงกายอื่นที่นอกจากกายตนด้วยที่ภิกษุจงใจพราภโดยเจตนาเป็นองค์ประกอบภายนอก ส่วนองค์ประกอบภายในนั้นถือเอาเจตนาเป็นสำคัญ แต่เจตนาจะเป็นแรงผลักดันจิตให้พราภกายมนุษย์ให้ตายได้นั้นจะต้องมีองค์ประกอบ ๕ อย่าง เป็นแรงจูงใจ เรียกว่าองค์ประกอบของปาณาติบาต มีวัตถุประสงค์เป็นสัตว์กำลังมีชีวิต ผู้ฆ่าสำคัญใจอยู่ว่าสัตว์กำลังมีชีวิต พยายามมีเจตนาตั้งใจฆ่าให้ตาย และสัตว์นั้นตาย

ส่วนทางกฎหมายบ้านเมืองมีกำหนดตามความหนักเบาของโทษที่กระทำผิด และมีบทลงโทษตามมาตราของกฎหมายนั้นๆ แต่มีข้อจำกัดคือลงโทษได้เฉพาะเมื่อบุคคลยังมีชีวิตอยู่เท่านั้น จะหนักหรือเบา มากหรือน้อย ตัดสินด้วยกฎหมายและมีโทษเพียงทางกายเท่านั้น ส่วนความทุกข์ทางจิตใจเป็นผลพลอยได้จากการกระทำทางกายและบทการลงโทษอีกทีหนึ่ง แต่ทางพระธรรมวินัยมีโทษทั้งทางกายและจิตใจ ทางกายถูกขับจากหมู่สงฆ์และสึกออกไป และโทษทางจิตใจย่อมได้รับโทษทั้งชาตินี้ชาติหน้าด้วยพระพุทธองค์จึงได้กล่าวว่า เจตนา คือ ตัวกรรมแต่ส่งผลมาจากกิเลสเป็นเหตุให้กระทำความกรรม จึงส่งผลให้เป็นวิบาก การกระทำ ทางกาย วาจา และใจ คือตัวกรรมที่แสดงต่อโลก และผิดกฎทั้งทางโลกและทางธรรม โดยการยับยั้งสิ่งจูงใจ ๕ ประการไม่ได้ คือ รูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัส เพราะสิ่งทั้ง ๕ นี้คือตัวแสวงโลก จึงมีการผิดกฎศีลธรรมผิดวินัย และผิดกฎหมายบ้านเมืองต่างๆ ไม่เว้นแม้กระทั่งนักบวชหรือผู้อยู่ครองเรือนธรรมดาทั่วๆ ไป